

JESÚS I LA SAMARITANA

per ANDREU MARQUÈS,
monjo de Montserrat

Jesús demana aigua a aquesta dona i n'hi ofereix, deixa que sigui ella qui li plantegi els temes de diàleg, s'ocupa d'aquests temes i els desenvolupa; i ho fa sense cap deix de superioritat. Cert que el quart evangeli subratlla sempre la majestat de Jesús, però aquesta majestat es manifesta aquí, sobretot, amb la manera com ell respecta aquesta dona, la pren seriosament i dialoga amb ella. Jesús no argumenta pas amb ella diferentment de com ho faria amb Nicodem, jueu respectable i lletrat. No ofereix a la samaritana cap teologia simplificada per a dones i ànimes simples, sinó que li dona i li demana l'evangeli tot sencer.

Un dels temes que la samaritana planteja a Jesús és el de la veritable adoració: «Els nostres pares adoren Déu en aquesta muntanya, però vosaltres, els jueus, dieu que el lloc on cal adorar-lo és Jerusalem». Jesús li respon deslligant la veritable adoració tant de la muntanya dels jueus com de la muntanya dels samaritans, i demanant-li —demanant-nos— un culte en esperit i veritat.

L'Esperit de Déu només pren la seva fesomia concreta i la seva força quan ens confrontem amb la persona de Jesús. Per això pogué dir: «Si algú té set, que vingui a mi i que begui. Com diu l'Escriptura, brollaran rius d'aigua viva del si dels qui creuen en mi». «Deia això —comenta l'evangelista— referint-se a l'Esperit».

Em sembla que aquestes expressions de l'evangeli de Joan sobre l'adhesió de fe en Jesús i sobre l'Esperit, les trobem escenificades i dramatitzades al final del diàleg amb la samaritana. Jesús ha parlat llargament de l'esperit i la veritat, però la dona encara pot fugir d'estudi, pot demanar més explicacions i ajornar una decisió. És el que expressen les seves últimes paraules: «Sé que ha de venir el Messies, l'Ungit. Quan vingui, ell ens ho explicarà tot». Però en aquest moment Jesús l'acorralla, i no l'acorralla amb noves explicacions, sinó revelant-se: «Jo soc, el qui et parla». Amb això Jesús dona per acabats els diàlegs teològics introductoris, amb això la dona és confrontada amb la persona de Jesús, es decideix, esdevé creient i se'n va al poble a anunciar la Paraula, plena de l'Esperit de Jesús.

L'evangeli de la samaritana, junt amb els evangelis que escoltarem els propers diumenges, eren utilitzats a l'església antiga com a catequesis sobre Jesucrist, catequesis ben concretes. Tal com és ben concreta l'expressió «adorar el Pare en esperit i veritat», ja que l'Esperit és l'aigua viva de l'adhesió a Jesús, i ell mateix, Jesús, és la veritat. Quan la samaritana va acceptar Jesús, va començar a adorar i a viure en esperit i veritat.